

Sygn. akt I Ns 1383/09

POSTANOWIENIE

Dnia 19 października 2016 roku

Sąd Rejonowy w Zgierzu, I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodnicząca: Sędzia SR E. I.

Protokolant: st. sekr. sąd. Anna Ostrowska

po rozpoznaniu w dniu 5 października 2016 roku w Zgierzu na rozprawie sprawy

z wniosku **M. P. i G. P.**

z udziałem (...) **Spółki Akcyjnej z siedzibą w L.**

o ustanowienie służebności przesyłu

postanawia:

1. oddalić wniosek;
2. zasądzić od M. P. i G. P. solidarnie na rzecz (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w L. kwotę 257,00 (dwieście pięćdziesiąt siedem) złotych tytułem kosztów postępowania;
3. nie obciążać uczestników postępowania obowiązkiem zwrotu kosztów sądowych;
4. ustalić, iż w pozostałej części uczestnicy postępowania ponoszą we własnym zakresie koszty związane ze swoim udziałem w sprawie.

Sygn. akt I Ns 1383/09

UZASADNIENIE

W dniu 9 grudnia 2009 roku M. P. i G. P. wystąpili z wnioskiem

o ustanowienie za wynagrodzeniem służebności przesyłu dotyczącej linii napowietrznej 0,4 kV posadowionej na nieruchomości położonej w Z. przy ulicy (...) numer działki (...) oraz na nieruchomości położonej w Z. przy ulicy (...) numer działki (...) na czas oznaczony 5 lat za jednorazowym wynagrodzeniem w wysokości 15.000 złotych płatnym na rzecz wnioskodawców w terminie 7 dni od uprawomocnienia się orzeczenia Sądu oraz zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawców solidarnie kosztów procesu.

W uzasadnieniu wniosku wskazano, że G. P. jest właścicielem nieruchomości położonej w Z. przy ulicy (...), obręb (...), numer działki (...), dla której prowadzona jest w Sądzie Rejonowym w Zgierzu księga wieczysta KW (...) oraz współwłaścicielem na zasadzie wspólności majątkowej małżeńskiej z M. P. nieruchomości położonej w Z. przy ulicy (...), obręb 134, numer działki (...), dla której w Sądzie Rejonowym w Zgierzu prowadzona jest księga wieczysta KW (...). Posadowione na tych nieruchomościach linie energetyczne uniemożliwiają wnioskodawcom pełne korzystanie z nieruchomości, bowiem wyłączają spod zabudowy obszar o powierzchni co najmniej 500 m². Zdaniem wnioskodawców, po ich stronie istnieje interes prawny i faktyczny w ustanowieniu służebności przesyłu. Wnioskodawcy pismem

z dnia 2 listopada 2009 roku wystąpili do uczestnika z propozycją ustanowienia służebności przesyłu. Uczestnik odmówił zawarcia takiej umowy. Żądana przez wnioskodawców wysokość wynagrodzenia za ustanowienie

służebności przesyłu wynika z operatu szacunkowego sporządzonego przez rzeczoznawcę majątkowego na zlecenie wnioskodawców.

(wniosek – k. 2-3)

W odpowiedzi na wniosek uczestnik (...) sp. z o.o. w Ł. wniósł o oddalenie wniosku w całości i zasądzenie na rzecz uczestnika od wnioskodawców kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych. Uczestnik uznał wniosek o ustanowienie służebności przesyłu za nieuzasadniony co do zasady jak i co do wysokości. Wskazał, iż linia energetyczna posadowiona na nieruchomości wnioskodawców została wybudowana najpóźniej w 1973 roku, a ograniczenie własności nastąpiło w interesie publicznym, co wyłącza drogę cywilnoprawną co do dochodzenia ewentualnych roszczeń. Uczestnik podniósł nadto zarzut zasiedzenia służebności gruntowej polegającej na korzystaniu z gruntów należących do wnioskodawców w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu od dnia 1 stycznia 1997 roku. Nadto wskazał, że linia energetyczna posadowiona na działce numer (...) nie jest linią przesyłową lecz stanowi przyłącze do obiektów wnioskodawców. Tym samym służy wyłącznie potrzebom wnioskodawców i nie może stanowić obciążenia zakładu energetycznego.

(odpowiedź na wniosek – k. 37-38)

Na terminie rozprawy w dniu 31 sierpnia 2012 roku pełnomocnik wnioskodawców zmodyfikował wniosek o ustanowienie służebności przesyłu w ten sposób, że wniósł o ustanowienie służebności przesyłu na czas nieokreślony za jednorazowym wynagrodzeniem w kwocie wskazanej w operacie prywatnym załączonym do wniosku. Pełnomocnik uczestnika wskazał, iż w wyniku przekształceń uczestnikiem postępowania została (...) S.A. z siedzibą w Ł. Oddział Ł.-Miasto. Nadto, poparł zarzut zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu na nieruchomości należącej do wnioskodawców. Podniósł, że bieg zasiedzenia rozpoczął się w 1973 roku, a zasiedzenie służebności nastąpiło w 2003 roku na rzecz (...) S.A., który był ówczesnym właścicielem urządzeń przesyłowych. W 2006 roku na podstawie umowy aportowej linia energetyczna wraz z wiążącymi się z nią prawami została wniesiona do (...) sp. z o.o., która w 2008 roku przyjęła nazwę (...) sp. z o.o. Od 31 sierpnia 2010 roku (...) sp. z o.o. stanowi Oddział (...) S.A. z siedzibą w Ł.. Pełnomocnik wnioskodawców zakwestionował zarzut zasiedzenia podnosząc, iż o ile możliwe jest, że linia energetyczna została wniesiona aportem do spółki, to nie ma możliwości wniesienia jej wraz z wiążącymi się z nią prawami rzeczowymi.

(protokół rozprawy – k. 76-76v.)

W piśmie przygotowawczym z dnia 14 września 2012 roku uczestnik (...) S.A. Oddział w Ł. podtrzymał zarzut zasiedzenia służebności gruntowej wskazując, że zasiedzenie służebności nastąpiło z dniem 13 października 2003 roku po upływie 30-letniego terminu od wybudowania linii w 1973 roku. Termin zasiedzenia służebności biegł początkowo na rzecz Skarbu Państwa, następnie od dnia 1 lutego 1989 roku na rzecz Zakładu (...), a ostatecznie od dnia 1 września 1993 roku na rzecz (...) S.A., który mógł zaliczyć okres posiadania poprzedników prawnych. Zdaniem uczestnika, skoro wnioskodawcy uznają, iż uczestnik jest właścicielem spornego odcinka sieci, to jednocześnie akceptują przekazanie spornej linii uczestnikowi w umowie aportowej z 2007 roku, a w konsekwencji służebności przesyłu.

(pismo uczestnika – k. 79-80v.)

W piśmie procesowym z dnia 26 września 2012 roku wnioskodawcy wnieśli o oddalenie zgłoszonego przez uczestnika zarzutu zasiedzenia. Zdaniem uczestników, możliwość liczenia terminu zasiedzenia służebności otworzyła się dopiero z dniem 1 lutego 1989 roku, bowiem niemożliwe jest doliczenie do czasu posiadania przez uczestnika czasu posiadania przez jego poprzednika, tj. przez przedsiębiorstwo państwowe sprzed tej daty. Podnieśli, że umowa aportowa z dnia 30 czerwca 2012 roku nie wskazuje konkretnie przedmiotu aportu wniesionego do spółki (...) sp. z o.o. będącego poprzednikiem prawnym wnioskodawcy, a zatem nie ma żadnych podstaw do uznania, iż służebność przesyłu mogła zostać wniesiona jako wkład niepieniężny do (...) sp. z o.o.

Ponadto podnieśli, iż do nabycia poszczególnych praw wchodzących w skład przedsiębiorstwa niezbędne jest także dopełnienie stawianych przez przepisy warunków skuteczności ich zbycia. W przedmiotowej sprawie warunkiem tym jest wpis do księgi wieczystej, a w księdze wieczystej prowadzonej dla nieruchomości wnioskodawców brak jest wpisu ograniczonego prawa rzeczowego w postaci służebności przesyłu ustanowionej na rzecz uczestnika, czy któregoś z jego poprzedników prawnych.

(pismo wnioskodawców – k. 101-102)

Na terminie rozprawy w dniu 3 kwietnia 2013 roku uczestnik wniósł o stwierdzenie nabycia przez zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu przez Skarb Państwa, który następnie przekazał mienie przedsiębiorstwu państwowemu. Wnioskodawcy podnieśli, że legitymowany do podnoszenia zarzutu zasiedzenia służebności w imieniu Skarbu Państwa jest starosta, a nie uczestnik. Pomiędzy uczestnikiem a jego poprzednikami prawnymi nie doszło do przeniesienia żadnego ograniczonego prawa rzeczowego odpowiadającego treści służebności przesyłu. Pełnomocnik uczestnika dodał, iż w imieniu Skarbu Państwa operatywny zarząd wykonywało przedsiębiorstwo państwowe.

Z dniem 1 lutego 1989 roku przedsiębiorstwo państwowe zostało wyposażone w całości w mienie, którym wcześniej zarządzało poza konkretnymi elementami wymienionymi w zarządzeniu organizacyjnym. Uczestnik stał się właścicielem przedmiotowej linii energetycznej na podstawie umowy aportowej z 2007 roku, w której wprost wskazano, że przenoszone są również ograniczone prawa rzeczowe. Własność spółki (...) wynikała z zarządzenia z 1993 roku o przekształceniu przedsiębiorstwa państwowego w spółkę akcyjną i wyposażenie tej spółki w mienie przekształconego przedsiębiorstwa państwowego.

(protokół rozprawy – k. 180-180v.)

W piśmie przygotowawczym z dnia 18 października 2013 roku wnioskodawcy wnieśli o oddalenie zarzutu zasiedzenia służebności. Przywołali obowiązującą do dnia 31 stycznia 1989 roku zasadę jednolitego funduszu własności państwowej i wskazali, że przedsiębiorstwo państwowe będące poprzednikiem prawnym uczestnika mogło stać się posiadaczem linii energetycznej posadowionej na nieruchomości wnioskodawców w sposób umożliwiający zasiedzenie służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu dopiero począwszy od 1 lutego 1989 roku, kiedy Skarb Państwa utracił ten przymiot z mocy prawa. Od tego zaś czasu nie upłynął wymagany prawem 30-letni termin zasiedzenia. Ponadto, zakwestionowali ciągłość posiadania na skutek niewykazania przeniesienia posiadania infrastruktury przesyłowej. Zarzucili, iż uczestnik nie wykazał przeniesienia przez Skarb Państwa na rzecz przedsiębiorstwa państwowego i dalszych poprzedników prawnych uczestnika linii energetycznej przebiegającej przez nieruchomość wnioskodawców, a tym samym ciągłość posiadania tej infrastruktury i korzystania w jej zakresie z nieruchomości wnioskodawców.

(pismo wnioskodawców – k. 219-221)

Na ostatnim terminie rozprawy pełnomocnik wnioskodawców poparł wniosek o ustanowienie służebności przesyłu. W imieniu uczestnika nikt się nie stawił o terminie uczestnik i jego pełnomocnik powiadomieni.

(protokół rozprawy – k. 389v.)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

G. P. jest od lat 90-tych ubiegłego wieku właścicielem nieruchomości położonej w Z. przy ulicy (...), obręb 134, A. oznaczonej jako działka (...), dla której Sąd Rejonowy w Zgierzu prowadzi księgę wieczystą numer (...). Nadto G. P. i jego żona M. P. od 2003 roku są współwłaścicielami na prawach wspólności ustawowej małżeńskiej nieruchomości położonej w Z. przy ulicy (...), obręb (...), oznaczonej jako działka numer (...), dla której Sąd Rejonowy w Zgierzu prowadzi księgę wieczystą numer (...). (...) są zabudowane budynkiem mieszkalnym oraz budynkami gospodarczymi i

inwentarskimi. Obie działki mają charakter rolny. W chwili obecnej żaden pas gruntu nie jest wyłączony spod uprawy, ale obecność urządzeń energetycznych utrudnia manewrowanie maszynami rolniczymi.

(bezsporne, nadto poświadczona za zgodność z oryginałem kopia odpisu skróconego z księgi wieczystej KW (...) – k. 6-6v., k. 29-29v., poświadczona za zgodność z oryginałem kopia odpisu skróconego z księgi wieczystej KW (...) – k. 7-7v., k. 28-28v., poświadczona

za zgodność z oryginałem kopia wyrys z mapy ewidencyjnej – k. 30, poświadczona

za zgodność z oryginałem kopia wyrys z mapy ewidencyjnej – k. 31, wypis z rejestru gruntów i wyrys z mapy ewidencyjnej dla działki numer (...) – k. 271-272, wypis z rejestru gruntów i wyrys z mapy ewidencyjnej dla działki numer (...) – k. 273-274, odpis zwykły

z księgi wieczystej numer (...) – k. 277-277v., odpis zwykły z księgi wieczystej numer (...) – k. 278-278v., wyjaśnienia informacyjne G. P. k. 60 w zw. z zeznaniami k. 389)

Poprzednimi właścicielami nieruchomości oznaczonych jako działka numer (...) byli rodzice wnioskodawcy G. P., którzy gospodarowali na nich już w latach

70-tych XX wieku. Wnioskodawca mieszka na działce numer (...) od urodzenia, a jego żona od 1994 roku. Działkę numer (...) wnioskodawca dostał jako darowiznę od rodziców, a działkę numer (...) kupił od rodziców do wspólności majątkowej małżeńskiej z wnioskodawczynią.

W dacie nabycia działek wnioskodawca wiedział o istnieniu posadowionych na nich urządzeniach elektroenergetycznych.

(wyjaśnienia informacyjne G. P. k. 60-61 w zw. z zeznaniami k. 389)

Wzdłuż działki numer (...) i w poprzek działki numer (...) w odległości 21 metrów

od asfaltowej drogi przebiegają dwie trójfazowe linie elektroenergetyczne o napięciu

3 x 400 V zamocowane na trzech żelbetonowych słupach. Jedna z linii jest wykonana

z czterech przewodów przymocowanych do izolatorów zamocowanych na wierzchołkach słupów, a druga linia wykonana w postaci warkocza przewodów jest przymocowana niżej. Linie te są podłączone do stacji transformatorowej posadowionej na sąsiedniej działce

za drogą. Dwa słupy stoją na działce numer (...) natomiast jeden słup na działce numer (...). Długość linii elektroenergetycznych przebiegających przez działki numer (...) wynosi 90 metrów. Powierzchnia gruntu związana

z linią elektroenergetyczną 0,4 kV wynosi 450 m² przy zachowaniu odległości pionowej nie mniejszej niż 2,5 m od łatwo dostępnych części budynku. Pas o szerokości 5 m (po 2,5 m w każdą stronę od trzonów słupów) jest niezbędny do tego, aby w przypadku uszkodzenia linii dokonać jej naprawy za pomocą ciężkiego sprzętu takiego jak samochód ciężarowy, wiertnia czy dźwig. Niższa szerokość strefy ochronnej uniemożliwiłaby zawrócenie tym sprzętem. Taka powierzchnia jest niezbędna

do wykonywania służebności przesyłu na całej długości linii. Na działce numer (...) powierzchnia służebności przesyłu wynosi 149 m², a na działce numer (...) służebność przesyłu zajmuje 296 m².

(kopia mapy ewidencyjnej z naniesionymi liniami energetycznymi – k. 27, pisemna opinia biegłego z zakresu energetyki – k. 103-119, ustne opinie uzupełniające biegłego z zakresu energetyki – k. 133-134, k. 212-212v., pisemne opinie uzupełniające biegłego z zakresu energetyki – k. 148-151, k. 194-200, opinia biegłego z zakresu geodezji i kartografii – k. 160

-162, uzupełniająca opinia biegłego z zakresu geodezji i kartografii z mapą do ustalenia służebności gruntowych – k. 298-299)

Linia energetyczna przebiegająca przez działki numer (...) została wybudowana

w 1973 roku przez (...) Zakład (...). Rodzice G. P., którzy wówczas byli właścicielami nieruchomości, nie wyrazili zgody na budowę linii napowietrznej, ani nie otrzymali żadnej decyzji odnośnie jej lokalizacji i posadowienia.

Od tego czasu linia nigdy nie była wyłączona z eksploatacji. Okresowo pracownicy zakładu energetycznego wchodzi na grunt wnioskodawców celem konserwacji urządzeń. Około 2002-2003 roku założone zostały dodatkowe

przewody na istniejących słupach. W 2006 roku wymieniony został spalony transformator, od którego odchodzi przedmiotowa linia. Pracownicy przedsiębiorstwa energetycznego nigdy nie pytali wnioskodawców o zgodę na wejście na nieruchomość w celu wykonania konserwacji urządzeń energetycznych.

(bezsporne, nadto wyjaśnienia informacyjne G. P. k. 61 w zw. z zeznaniami k. 389-389v., skan mapy z 1973 roku – k. 66)

Jednorazowe wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu polegającej na usytuowaniu urządzeń infrastruktury napowietrznej linii elektroenergetycznej na działkach gruntu numer (...) wynosi 2.452,64 złote, a przy uwzględnieniu potencjalnego wzrostu obciążeń publicznoprawnych z tytułu zmiany stawki opodatkowania (na grunty związane

z prowadzeniem działalności gospodarczej) w obszarze pasa służebności wynosi 9.166,44 złote, w tym za działkę numer (...) odpowiednio 821,22 złotych i 3.054,02 złote, natomiast za działkę numer (...) odpowiednio 1.631,42 złotych i 6.112,42 złotych.

(pisemna opinia biegłego z zakresu szacunku nieruchomości – k. 240, pisemne opinie uzupełniające biegłego z zakresu szacunku nieruchomości – k. 282-293, k. 328-340, k. 361 -365, ustna opinia uzupełniająca biegłego z zakresu szacunku nieruchomości – k. 259-259v.)

W 1959 roku zostało utworzone przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Zakłady (...) z siedzibą w W. mające osobowość prawną, w tym Zakład (...), któremu na mocy zarządzeń z 1975 r. i protokołu zdawczo-odbiorczego Zakład (...) - Województwo przekazał urządzenia i sieci energetyczne znajdujące się w eksploatacji rejonów energetycznych P. i Z.. Zarządzeniem nr 13/ORG/89 Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989 roku utworzono ze składników mienia Centralnego O. Energetycznego w W. na bazie Zakładu (...) przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Zakład (...) w Ł.. Zarządzeniem nr 181/O./93 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lipca 1993 roku z dniem 12 lipca 1993 roku podzielono przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) i wydzieloną część jego mienia przeniesiono do (...) S.A. w W., a pozostałą część przekształcono w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa pod nazwą (...) Spółka Akcyjna w Ł.. Wśród składników przekazanych do (...) S.A. w W. nie znajdowały się linie energetyczne 0,4 kV przebiegające przez Z.. W dniu 30 czerwca 2007 roku doszło do aportowego zbycia części przedsiębiorstwa (...) S.A. w Ł., w tym przysługujących spółce (...) służebności gruntowych, a wśród nich służebności polegające na zapewnieniu dostępu do urządzeń służących do doprowadzenia prądu elektrycznego, na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. (od 2008 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością), której następcą prawnym po przejęciu w trybie art. 492 § 1 pkt 1 k.s.h. w dniu 31 sierpnia 2010 roku jest (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w L. (Oddział Ł.- Miasto w Ł.). Z pozostałej części (...) S.A. powstał (...) S.A., którego następcą prawnym po przejęciu jest (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w R. (I Oddział w Ł.).

(wiadomości notoryjne, nadto: poświadczona za zgodność z oryginałem kopia pisma z dnia 27 sierpnia 2009 roku – k. 33, kopia zarządzenia numer 181/O./93 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lipca 1993 roku – k. 89v.-90v., poświadczona za zgodność z oryginałem kopia odpisu z KRS – k. 41-47, k. 83-85v., kopia zarządzenia numer 13/O./89 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 16 stycznia 1989 roku – k. 88-89, poświadczona za zgodność z oryginałem kopia odpisu postanowienia Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Ł., XX Wydział Krajowego Rejestru Sądowego – k. 86-86v., kopia aktu notarialnego z dnia 12 lipca 1993 roku – k. 91-92v., kopia umowy aportowego zbycia przedsiębiorstwa – k. 93-98)

Pismem z 2 listopada 2009 roku, doręczonym następnego dnia, wnioskodawcy wystąpili do (...) sp. z o.o. o zawarcie umowy o ustanowienie służebności przesyłu dotyczącej linii energetycznej – linii napowietrznej 0,4 kV przechodzącą

przez nieruchomości położone w Z. przy ulicy (...) rzece numer działki (...) oraz przy ulicy (...) działka (...) na okres 10 lat za wynagrodzeniem płatnym na rzecz wnioskodawców do 10-go dnia każdego miesiąca w łącznej wysokości 1.500 złotych.

(poświadczona za zgodność z oryginałem kopia wezwania do zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu wraz z dowodem nadania i odbioru – k. 8-10)

W odpowiedzi na powyższe wezwanie do ustanowienia służebności przesyłu zakład energetyczny wskazał, że linia energetyczna posadowiona na nieruchomościach położonych w Z. przy ulicy (...) działka (...) oraz przy ulicy (...) działka (...) znajduje się na przedmiotowych nieruchomościach co najmniej od 1973 roku, a zatem zakład energetyczny nabył przez zasiedzenie służebności gruntową

(poświadczona za zgodność z oryginałem kopia pisma z dnia 25 listopada 2009 roku – k. 11)

Wnioskodawcy prowadzą wspólne gospodarstwo domowe. Utrzymują się z dochodów jakie przynosi gospodarstwo rolne. Z tego tytułu uzyskują łącznie około 3.000 złotych miesięcznie. Stałe miesięczne wydatki na utrzymanie wnioskodawców wynoszą 1.500 złotych. Za działkę numer (...) uiszczają podatek rolny i podatek od nieruchomości, a za działkę numer (...) podatek rolny.

(zeznania wnioskodawcy G. P. – k. 389-389v.)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zebranych dowodów, które uznał za wiarygodne.

Przebieg i powierzchnię służebności przesyłu oraz wynagrodzenie za jej ustanowienie Sąd ustalił na podstawie opinii biegłych. W opiniach uzupełniających biegli wyjaśnili w sposób przekonywający wątpliwości pełnomocników stron, wobec czego opinie pisemne wraz z uzupełniającymi stanowią wiarygodny dowód w sprawie. Przy czym, biegły z zakresu szacunku nieruchomości sporządził opinię w II wariantach, przy uwzględnieniu potencjalnego wzrostu opłat z tytułu podatku od nieruchomości z rozbiem na poszczególne działki należące do wnioskodawców.

Dodać należało, iż postanowieniem z dnia 25 maja 2016 roku Sąd oddalił wniosek uczestnika o dalsze uzupełnienie opinii biegłego do spraw szacunku nieruchomości, ponieważ okoliczności podniesione przez uczestnika w piśmie z dnia 25 marca 2016 roku nie wymagały wiedzy specjalnej biegłego, lecz podlegały ocenie Sądu rozstrzygającego sprawę, tj. na Sądzie spoczywała decyzja, w przypadku gdyby służebność została ustanowiona, czy wynagrodzenia za jej ustanowienie powinno uwzględniać potencjalny wzrost stawki podatku, czy też nie, a dą obu wersji biegły wynagrodzenie wyliczył.

Sąd odmówił wiarygodności operatowi szacunkowemu dotyczącego wyceny prawa służebności przesyłu na nieruchomości gruntowej zlokalizowanej w Z. przy ulicy (...) sporządzonemu na zlecenie wnioskodawców przez rzeczoznawcę majątkowego. Operat ten pochodzi od osoby, która otrzymała od wnioskodawców wynagrodzenie za wydanie tego rodzaju opinii, co w sposób istotny wpływa na wiarygodność wysnutych w niej wniosków. Nie można również pominąć, tego że konkluzje zawarte w tym operacie odnośnie wynagrodzenia za ustanowienia za ustanowienie służebności przesyłu

w sposób znaczący odbiegają od ustaleń poczynionych przez powołanego w toku niniejszego postępowanie biegłego sądowego do spraw szacunku nieruchomości, która ostatecznie nie została skutecznie podważona przez żadną ze stron.

Stanowisko wnioskodawców i uczestnika co do daty posadowienia linii 400 V na nieruchomościach wnioskodawców nie było sporne. Obie strony stały na stanowisku, że linia napowietrzna zlokalizowana na działkach (...) została wybudowana w latach 70-tych XX wieku. Choć uczestnik nie dysponuje dokumentacją dotyczącą posadowienia obu części linii niskiego napięcia, poza mapą jej przebiegu, to z zeznań zarówno wnioskodawcy G. P., jak i stanowiska

uczestnika zajmowanego w pismach procesowych składanych w toku niniejszej sprawy wyłoniła się spójna i logiczna wersja wydarzeń w tym zakresie.

Sąd dostrzegł rozbieżność pomiędzy wyjaśnieniami informacyjnymi wnioskodawcy potwierdzonymi podczas przesłuchania, a treścią jej zeznań, a mianowicie pierwotnie G. P. stwierdził, iż okresowo pracownicy zakładu energetycznego wchodzi na grunt wnioskodawców celem konserwacji urządzeń, zaś później, że nigdy nie widział, aby ta linia było konserwowana, czy naprawiana. Zdaniem Sądu, bardziej wiarygodne są twierdzenia wnioskodawcy w tym przedmiocie z początkowej fazy niniejszego postępowania jako spontaniczne, podczas gdy te sprzed zamknięcia rozprawy zmierzały do odparcia zarzutu zasiedzenia podtrzymywanego konsekwentnie przez uczestnika, zwłaszcza że wnioskodawca przyznał jednocześnie, iż linia ta nigdy od momentu wybudowania i uruchomienia nie była wyłączona z eksploatacji oraz że w latach dwutysięcznych zainstalowano dodatkowe przewody i wymieniony został spalony transformator. W tej sytuacji niewiarygodne były również twierdzenia wnioskodawczyni, iż nie widziała, aby pracownicy zakładu energetycznego dokonywali napraw na spornej linii.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Wniosek podlegał oddaleniu w całości.

W pierwszej kolejności wskazać należało, iż wbrew twierdzeniom uczestnika, w niniejszej sprawie dopuszczalna była droga sądowa (cywilnoprawna) dla ustanowienia służebności przesyłu, co wynika wprost z uregulowania wskazanej służebności w przepisach Kodeksu cywilnego.

Ponadto przypomnieć należało, iż na nieruchomości wnioskodawców posadowione są dwie trójfazowe linie elektroenergetyczne o napięciu 3 x 400 V zamocowane na trzech żelbetonowych słupach. W odniesieniu do tej linii uczestnik podniósł zarzut zasiedzenia, który okazał się zasadny.

Stosownie do przepisu art. 305¹ k.c., nieruchomość można obciążyć na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1 k.c., prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (służebność przesyłu). Jak stanowi art. 305² § 2 k.c., jeżeli przedsiębiorca odmawia zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu, a jest ona konieczna do korzystania z urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1, właściciel nieruchomości może żądać odpowiedniego wynagrodzenia w zamian za ustanowienie służebności przesyłu. Ustanowienie służebności przesyłu jest możliwe tylko na rzecz takiego przedsiębiorcy, który jest właścicielem urządzeń służących do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej oraz innych urządzeń podobnych lub który zamierza wybudować takie urządzenia (art. 49 § 1 k.c.). Przesłanką uwzględnienia przez sąd rejonowy wniosku o ustanowienie służebności przesyłu jest wykazanie, że jest ona konieczna dla właściwego korzystania z urządzeń przesyłowych.

W niniejszej sprawie nie zostały spełnione wszystkie powyższe przesłanki do ustanowienia służebności przesyłu. Jak zostało już bowiem wskazane powyższej, Sąd ocenił jako skuteczny podniesiony przez uczestnika zarzut zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu. Bezsprzeczne w niniejszej sprawie było, iż uczestnik jest właścicielem linii energetycznej niskiego napięcia, w tym słupów usytuowanych na nieruchomości wnioskodawców i rozciągniętych na nich przewodów. Dla właściwego korzystania z urządzeń przesyłowych musi mieć zapewnioną możliwość dbania

o stan techniczny urządzeń, dokonywania okresowej kontroli (ogłędzin i przeglądów) i ewentualnej ich modernizacji, a zatem także możliwość dostępu do tych urządzeń. Jest to konieczne dla zapewnienia przepływu energii elektrycznej i jej dopływu do odbiorców końcowych. Przy czym, w ocenie Sądu, uczestnik postępowania ma już prawnie zagwarantowaną możliwość korzystania z powyższych urządzeń przesyłowych posadowionych na nieruchomości wnioskodawców dla właściwej ich eksploatacji i przesyłu energii elektrycznej,

ponieważ nabył z mocy prawa poprzez zasiedzenie służebność gruntową odpowiadającą treści służebności przesyłu. Wobec tego brak było podstaw do ustanowienia służebności przesyłu.

Analizując przesłanki do zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu, należy zauważyć, iż pomimo tego, że przed wejściem w życie w dniu 3 sierpnia 2008 r. przepisów art. 305⁽¹⁾-305⁽⁴⁾ k.c. o służebności przesyłu, dodanych przez ustawę z dnia

30 maja 2008 roku o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw

(Dz. U. Nr 116. póź. 731) przepisy nie przewidywały wprost tego rodzaju służebności, to jak wynika z ugruntowanego orzecznictwa, w tym uchwały Sądu Najwyższego z dnia

7 października 2008 r., sygn. akt III CZP 89/08, LEX nr 458125, także przed ustawowym, uregulowaniem służebności przesyłu w art. 305⁽¹⁾-305⁽⁴⁾ k.c. dopuszczalne było nabycie

w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu, nabycie takie, jak wskazał Sąd Najwyższy, następuje przez przedsiębiorcę, a nie właściciela nieruchomości władnącej, która to kategoria prawna przy instytucji służebności przesyłu w ogóle nie występuje. Stanowisko to zostało potwierdzone w uchwale SN z dnia 22 maja 2013 r., sygn. akt III CZP 18/13, OSNC 2013/12/139, zgodnie z którą przed wejściem w życie art. 305¹

-305⁽⁴⁾ k.c. dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia na rzecz przedsiębiorcy służebności odpowiadającej treścią służebności przesyłu (tak również w postanowieniu SN

z 26 czerwca 2013 r., sygn. akt II CSK 626/12, LEX nr 1341262). Jak wskazał zaś Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 15 czerwca 2016 r., sygn. akt II CSK 639/15, LEX

nr 2075706, w odniesieniu do służebności przesyłu należy wyraźnie oddzielić dwie konstrukcje: służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu, która mogła zostać nabyta przez zasiedzenie przed dniem 3 sierpnia 2008 r., oraz służebności przesyłu. Obydwa prawa mają analogiczną treść oraz pełnią te same funkcje, nie oznacza to jednak, że

można je utożsamiać. Odmienna jest przede wszystkim ich podstawa prawna - art. 145 i 292 k.c. oraz art. 305⁽¹⁾-305⁽⁴⁾ k.c. Jeżeli zatem okres zasiedzenia wymagany do zasiedzenia służebności upłynął przed dniem 3 sierpnia 2008 r., to posiadacz nabywał służebność odpowiadającą treści służebności przesyłu. Nadto z wyroku Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2008 r., sygn. akt II CSK 389/08, LEX nr 484715 wynika, iż istnieje dopuszczalność ustalenia faktu nabycia prawa, w tym służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu, przez zasiedzenie

w innej sprawie niż w postępowaniu o zasiedzenie. Natomiast w uchwale z dnia 23 marca 2016 r., sygn. akt III CZP 101/15, LEX nr 2005762, Sąd Najwyższy wskazał, iż w sprawie

z wniosku właściciela nieruchomości o ustanowienie służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu sąd może rozpoznać zarzut posiadacza urządzeń przesyłowych, że służebność została nabyta przez zasiedzenie przez jego poprzednika prawnego, niebiorącego udziału w sprawie.

Przy ocenie posiadania prowadzącego do zasiedzenia służebności trzeba mieć na uwadze (co podkreślił także Sąd Najwyższy m.in. w wyroku z dnia 31 maja 2006 r., sygn. akt IV CSK 149/05, LEX nr 258681 i postanowieniu z 13 października 2011 r., sygn. akt

V CSK 502/10, LEX nr 1096048), iż zgodnie z art. 292 k.c. do nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie stosuje się przepisy o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie jedynie odpowiednio. Tym samym posiadania prowadzącego do nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie nie należy utożsamiać z posiadaniem prowadzącym do nabycia przez zasiedzenie własności nieruchomości. Zgodnie z art. 352 k.c., kto faktycznie korzysta

z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności, jest posiadaczem służebności, a do posiadania służebności przepisy o posiadaniu rzeczy stosuje się tylko odpowiednio. Podkreślenia wymaga, iż przy ocenie posiadania prowadzącego do zasiedzenia służebności gruntowej chodzi o faktyczne korzystanie z gruntu w takim zakresie i w taki sposób, w jaki czyniłaby to osoba, której przysługuje służebność, zaś władanie w zakresie służebności gruntowej kwalifikuje się, zgodnie z art. 336 k.c., jako posiadanie zależne. Przy czym, na co zwrócił uwagę Sąd Apelacyjny w Łodzi w uzasadnieniu wyroku z 19 kwietnia 2013 r., sygn. akt I ACa 1356/12, LEX nr 1313323, posiadanie służebności nie musi być wykonywane

w sposób ciągły, lecz stosownie do potrzeb, tak jak ma to miejsce w przypadku służebności przesyłu.

Zgodnie z treścią art. 285 § 1 k.c. nieruchomości można obciążyć na rzecz właściciela innej nieruchomości prawem, którego treść polega bądź na tym, że właściciel nieruchomości władnącej może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, bądź na tym, że właściciel nieruchomości obciążonej zostaje ograniczony w możliwości dokonywania

w stosunku do niej określonych działań (służebność gruntowa).

Zgodnie z art. 292 k.c. służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie, jeżeli polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia; przepisy o nabyciu w drodze zasiedzenia stosuje się odpowiednio. Urządzenie, o którym mowa w tym przepisie ma odpowiadać treści służebności pod względem gospodarczym. Oczywiście jest, że chodzi tu o odpowiednie urządzenie materialne, umożliwiające korzystanie z cudzej nieruchomości

w zakresie służebności, sporządzone na obcej nieruchomości lub co najmniej wkraczające

w jej sferę. Charakter tego urządzenia ma być trwały, a nie chwilowy i musi być ono widoczne. Nie trzeba dowodzić, że urządzenie zainstalowane na przedmiotowym gruncie stanowiące własność uczestnika spełnia wymagania trwałego i widocznego urządzenia. Korzystanie z takiego urządzenia znajdującego się na cudzej nieruchomości stanowi dla jej właściciela - jak się powszechnie i zgodnie w doktrynie oraz judykaturze twierdzi - wyraźne ostrzeżenie przed działaniem osób, które korzystając z takich urządzeń mogą doprowadzić do uzyskania odpowiednich służebności. Długotrwałe tolerowanie przez właścicieli (w tym wnioskodawców i ich poprzedników prawnych) takich działań, co zostało ustalone w sposób nie budzący wątpliwości, usprawiedliwia usankcjonowanie – ukształtowanego i stabilnego stanu faktycznego – stwierdzenie, iż przedmiotowa nieruchomość jest obciążona tą służebnością. Powołany art. 172 k.c. w zw. z art. 292 k.c. i dokonane ustalenia przesadzają, iż spełnione zostały potrzebne do zasiedzenia przesłanki w postaci: posiadania, upływu czasu oraz korzystania z trwałego i widocznego urządzenia. Posiadanie prowadzące do nabycia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu w drodze zasiedzenia, co po raz kolejny należy podkreślić, ma inny zakres niż posiadanie prowadzące do nabycia przez zasiedzenie własności (o czym szczegółowo już wspomniano). Uczestnik i jego poprzednicy faktycznie korzystali z gruntu w taki sposób, jak to czyni osoba, której przysługuje służebność. Korzystanie to polegało na wykonywaniu takich aktów władztwa w stosunku do nieruchomości, które normalnie wykonuje osoba uprawniona z tytułu służebności.

Służebność przesyłu czy służebność odpowiadająca treści służebności przesyłu daje uprawnionemu, aczkolwiek w pewnym ograniczonym zakresie, władztwo nad cudzą nieruchomością. Ogranicza prawo własności właściciela nieruchomości przez ustanowienie trwałego obowiązku znoszenia przez niego w sferze, w której może być wykonywana własność, stanu ukształtowanego jego oświadczeniem woli. Należące do istoty tego ograniczenia obowiązki ciąży na każdorazowym właścicielu nieruchomości (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2011 r., sygn. akt IV CSK 303/10, LEX nr 785540).

Reasumując uczestnik i jego poprzednicy prawni korzystali nieprzerwanie z widocznych i trwałych urządzeń znajdujących się na nieruchomości wnioskodawców i ich poprzedników prawnych w postaci linii energetycznej niskiego napięcia 0,4kV od 1973 roku, kiedy zostały wybudowane i przekazane do eksploatacji.

W takiej sytuacji dojść może do nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej, która treścią odpowiada treści służebności przesyłu uregulowanej obecnie w k.c., jeżeli powyższe władanie trwało przez wymagany prawem czas.

Zgodnie z art. 172 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 292 k.c. posiadanie służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu prowadzi do jej nabycia przez zasiedzenie, jeżeli było to posiadanie zależne, wykonywane nieprzerwanie w złej wierze przez lat 30, w dobrej wierze przez lat 20. Należało dodać, iż w/w terminy zostały wprowadzone do kodeksu cywilnego ustawą z dnia 28 lipca 1990 roku (Dz.U. 1990/55/321). Poprzednio były one krótsze i wynosiły odpowiednio 10 i 20 lat. Zgodnie z art. 9 ustawy nowelizującej, do zasiedzenia, którego bieg rozpoczął się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy

(tj. przed dniem 1 października 1990 roku), stosuje się od tej chwili przepisy niniejszej ustawy; dotyczy to w szczególności możliwości nabycia prawa przez zasiedzenie.

Wnioskodawcy w toku procesu podnosili, że uczestnik nie wykazał przeniesienia posiadania służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu przez Skarb Państwa na rzecz przedsiębiorstwa państwowego i dalszych poprzedników prawnych uczestnika. Nadto wskazywali, że nie ma żadnych podstaw do przyjęcia, że służebności przesyłu na nieruchomości stanowiącej własność wnioskodawców została wniesiona jako wkład niepieniężny do spółki (...) sp. z o.o., bowiem umowa aportowego zbycia przedsiębiorstwa z dnia 30 czerwca 2007 roku, na podstawie której przedsiębiorstwo (...) S.A. z siedzibą w Ł. zostało wniesione jako aport niepieniężny do spółki (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. nie wskazuje konkretnie przedmiotu tego wkładu. Swoje stanowisko opierali na tym, że w żadnym z dokumentów dotyczących przekształceń podmiotowych uczestnika nie został wymieniony składnik majątkowy w postaci infrastruktury przesyłowej posadowionej na nieruchomości wnioskodawców.

Stanowisko wnioskodawców nie zasługiwało na uwzględnienie.

W kontekście materiału dowodowego zebranego przez Sąd w niniejszej sprawie oraz uwzględniając fakty notoryjnie znane, uznać należało za wykazane zarówno zakres jak

i sposób dokonywania i następstwa zmian strukturalnych przedsiębiorstw energetycznych wynikające z ustawy z dnia 5 lutego 1993 roku o przekształceniach własnościowych niektórych przedsiębiorstw państwowych o szczególnym znaczeniu dla gospodarki Państwa (Dz.U. 1993/16/69 ze zm.). Ustawa ta określała zakres następstwa prawnego spółek akcyjnych powstałych w wyniku przekształcenia przedsiębiorstw państwowych. Nie ulega wątpliwości, iż następstwem prywatyzacji państwowych przedsiębiorstw energetycznych dokonywanej w oparciu o obowiązujące ówczesnie akty prawne, a polegającej na powstaniu w miejsce przedsiębiorstw państwowych jednoosobowych spółek Skarbu Państwa, które wstępowały w ich prawa i obowiązki, wszelkie prawa majątkowe i niemajątkowe była sukcesja uniwersalna częściowa (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 1992 r., sygn. akt III CZP 49/92, OSNC 1992/11/200, LEX nr 3790, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2000 r., sygn. akt I CKN 324/00, OSNC 2001/6/96, LEX nr 45455). W orzecznictwie i doktrynie przyjmuje się, że skutek ten dotyczył wszystkich praw składających się na przedsiębiorstwo, choćby nie były wskazane w czynności (akcie administracyjnym) jako jego składniki, także jeżeli strony nie uświadamiały sobie ich istnienia czy przynależności do przedsiębiorstwa. Skutek ten dotyczył także bez wątpienia służebności gruntowych, służebności przesyłu czy też służebności zbliżonych do służebności przesyłu. Względy związane z charakterem tego rodzaju służebności, ich funkcjonalnym powiązaniem z działalnością przesyłową oznaczają, że dla ich przeniesienia wystarczające jest wykazanie przez nabywcę przynależności przedsiębiorstwa przesyłowego i przejęcia całego lub zorganizowanej części dotychczasowego przedsiębiorstwa, przy czym czynności takie nie muszą indywidualnie oznaczać przenoszonych służebności względem których przedsiębiorstwo jest podmiotem władającym (por. wyrok Sądu Najwyższego z 7 sierpnia 2014 r., sygn. akt II CSK 610/13, LEX nr 1537291, postanowienie Sądu Najwyższego z 30 stycznia 2014 r., sygn. akt IV CSK 252/13, OSNC 2014/11/117, LEX nr 1467210).

W uzasadnieniu ostatniego z przytoczonych orzeczeń czytamy również, iż „Orzeczenie sądowe stwierdzające nabycie służebności zbliżonych do służebności przesyłu potwierdza nabycie pierwotne i ma charakter deklaracyjny, zatem, dopóki nie zostaną ujawnione

w księdze wieczystej, obrót nimi nie wymaga wpisu o charakterze konstytutywnym. Każdy następcą prawny tego podmiotu, który zasiedział służebność, nabywa ją już w sposób pochodny.”.

Powyższe pozwalało stwierdzić, że na podstawie przedstawionego dokumentu w postaci aktu notarialnego z 12 lipca 1993 roku (aktu przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego w spółkę akcyjną) doszło do przeniesienia posiadania instalacji przesyłowych z przedsiębiorstwa państwowego na jednoosobową Spółkę Skarbu Państwa.

Nie budziło również wątpliwości Sądu, iż na podstawie umowy aportowego zbycia przedsiębiorstwa z dnia 30 czerwca 2007 roku doszło nie tylko do zmiany formy organizacyjnej i (...) S.A. w Ł., ale i do przekazania jej majątku jako wkładu niepieniężnego na pokrycie podwyższonego kapitału zakładowego Spółki (...) Sp. z o.o. w W., a zatem i linii energetycznej 400 V przechodzącej przez nieruchomości wnioskodawców i w

konsekwencji przeniesienia spornej służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu, mimo, że jej nabycie nie zostało wprost wymienione w powyższej czynności prawnej ani z niej wyłączone, pomimo tego, że w § 1 ust. 1 pkt e umowy nie uszczegółowiono służebności gruntowych polegających na zapewnieniu dostępu do urządzeń służących do doprowadzania prądu energetycznego, które były przedmiotem aportu.

Za wykazane należało uznać także przeniesienie mienia w postaci urządzeń przesyłowych w wyniku połączenia spółek energetycznych w trybie przeniesienie na rzecz (...) S.A. z siedzibą w Ł., jako spółki przejmującej, całego majątku spółek przejmowanych, w tym (...) Sp. z o.o. (uprzednio (...) Sp. o.o.).

Stosownie do dyspozycji art. 494 § 1 k.s.h. spółka przejmująca, wstępuje z dniem połączenia we wszystkie prawa i obowiązki spółki przejmowanej. Zawarta w tym przepisie konstrukcja prawna sukcesji uniwersalnej, która następuje z dniem połączenia sprawia, że dla zaistnienia jej skutków w przypadku łączenia spółek nie istnieje problem niewykazania określonych składników majątkowych spółek łączących się. Nie ma więc potrzeby zamieszczania w planie połączenia dokładnego spisu składników majątkowych, gdyż łączące się majątki przejdą na jeden podmiot (zob. K. A. komentarz LEX/el. 2014, stan prawny: 2014-06-30).

Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego tak Zakład (...), (...) S.A., (...) spółka z o.o. w Ł. jak i obecny uczestnik (...) S.A. w Ł. (Oddział Ł.-Miasto w Ł.) są przedsiębiorstwami w rozumieniu art. 55 k.c. W skład tych przedsiębiorstw w poszczególnych okresach wchodziła sporna linia energetyczna niskiego napięcia 0,4 kV. Przy czym, przedmiotowe urządzenia przesyłowe były w posiadaniu uczestnika i jego poprzedników prawnych odpowiednio od 1973 roku i są nieprzerwanie do chwili obecnej eksploatowane.

Pamiętać należy, iż w latach od 1964 do 1989 obowiązywała zasada jednolitej własności państwowej, którą wyrażała treść art. 128 k.c. w jego pierwotnym brzmieniu.

W czasie obowiązywania tego przepisu przyjmowano powszechnie, że własność ogólnonarodowa przysługuje niepodzielnie Państwu. Jednostki organizacyjne Skarbu Państwa i państwowe osoby prawne wykonywały jedynie uprawnienia wynikające z własności państwowej. W konsekwencji także posiadanie nieruchomości przez te podmioty było równoznaczne z posiadaniem przez Skarb Państwa. W orzecznictwie utrwalone zostało stanowisko, że władanie przez państwowe osoby prawne nieruchomościami, które nie stanowiły własności państwowej było wykonywane na rzecz Skarbu Państwa i prowadziło, przy spełnieniu wymaganych przesłanek, do nabycia własności nieruchomości w wyniku zasiedzenia przez Skarb Państwa, gdyż status państwowych osób prawnych nie zezwalał na nabycie przez nie własności nieruchomości w drodze zasiedzenia (uchwała Sądu Najwyższego z 22 października 2009 r., sygn. akt III CZP 70/09, OSNC 2010/5/6; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2006 r., sygn. akt IV CSK 149/05, LEX nr 258681 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z 11 lutego 2011 r., sygn. akt I CSK 288/10,

LEX nr 798230; z 22 października 2009 r., sygn. akt III CSK 38/09, LEX nr 553699; z dnia 17 września 1993 r., sygn. akt II CRN 76/93, LEX nr 80723). Jak podniósł Sąd Najwyższy

w uzasadnieniu postanowienia z 12 stycznia 2012 r., sygn. akt IV CSK 183/11,

LEX nr 1130302 nie ma żadnych podstaw do przyjęcia, iż posiadanie służebności przesyłowej przez przedsiębiorstwo państwowe przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej kodeks cywilny z 1989 roku nie było posiadaniem w rozumieniu art. 352 § 1 k.c. i nie mogło prowadzić do zasiedzenia. Wobec tego przyjąć należało, iż Skarb Państwa był nie tylko właścicielem, ale i posiadaczem rzeczy znajdujących się w zarządzie państwowych osób prawnych. W rezultacie, jeżeli nieruchomość pozostająca w zarządzie państwowej osoby prawnej nie była przedmiotem własności państwowej, jej zasiedzenie w razie ziszczenia się przesłanek przewidzianych w art. 172 k.c. mogło nastąpić nie przez państwową osobę prawną sprawującą zarząd, lecz przez Skarb Państwa. Natomiast z dniem 1 lutego 1989 roku zniesiona została zasada, że jedynie Skarbowi Państwa może przysługiwać prawo własności mienia państwowego, w wyniku czego państwowe osoby prawne uzyskały zdolność prawną w zakresie nabywania składników majątkowych na własność. Przy czym, uchylenie z dniem

1 października 1990 roku art. 128 k.c. nie doprowadziło ex lege do uwłaszczenia przedsiębiorstw państwowych mieniem Skarbu Państwa, które dotąd znajdowało się w ich zarządzie. W uchwale składu 7 sędziów SN z 18 czerwca 1991 roku, sygn. akt III CZP 78/01, OSNC 1991/10-12/118, której nadano charakter zasady prawnej, wywiedziono,

iż do chwili wejścia w życie z dniem 7 stycznia 1991 roku ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o zmianie ustawy o przedsiębiorstwach państwowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw

(Dz.U. 1991/2/6) obowiązywał art. 42 ust. 2 ustawy z dnia 25 września 1981 roku

o przedsiębiorstwach państwowych (t.j. Dz. U. 1987/35/201) o następującej treści: „przedsiębiorstwo gospodarując wydziałonym mu i nabytym mieniem, stanowiącym część mienia ogólnonarodowego, zapewnia jego ochronę”, z którego wynikało, iż każdy składnik majątkowy przedsiębiorstwa państwowego – zarówno wydziałony mu przy utworzeniu,

jak i nabyty w toku działalności przez przedsiębiorstwo – stanowił mienie ogólnonarodowe, które pozostawało „w dyspozycji” tego przedsiębiorstwa. W dniu 7 stycznia 1991 roku przepis ten jednak – z mocy art. 1 pkt. 9 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o zmianie ustawy o przedsiębiorstwach państwowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. 1991/2/6) – uzyskał brzmienie: „przedsiębiorstwo, gospodarując wydziałonym mu

i nabytym mieniem, zapewnia jego ochronę”, a jednocześnie uchylono art. 42 ust. 3 tej ustawy o brzmieniu „przedsiębiorstwo państwowe wykonuje wszelkie uprawnienia

w stosunku do mienia ogólnonarodowego będącego w jego dyspozycji, z wyjątkiem uprawnień wyłączonych przepisami ustawowymi”. Zdaniem Sądu Najwyższego, unormowanie takie doprowadziło z dniem jego wejścia w życie do przekształcenia stosunków prawnych powodujących następstwo prawne przedsiębiorstw państwowych wobec innego niż nieruchomości mienia Skarbu Państwa pozostającego dotychczas w jego zarządzie.

W niniejszej sprawie bieg zasiedzenia rozpoczął się w zakresie linii 400 V najpóźniej z końcem 1973 roku. W tym czasie do zasiedzenia w dobrej wierze wymagane było posiadanie przez lat 10, a w złej wierze przez lat 20. Artykuł 176 k.c. przyjmuje, że możliwe jest zaliczenie posiadania poprzednika, przy czym jak podniósł Sąd Najwyższy

w uzasadnieniu postanowienia z 22 października 2009 roku, sygn. akt III CSK 38/09,

LEX nr 553699 dla stwierdzenia nabycia własności nieruchomości w wyniku zasiedzenia przez Skarb Państwa nie ma znaczenia, że nieruchomość posiadały kolejno różne jednostki państwowe i żadna z nich nie była posiadaczem przez okres wymagany do nabycia własności przez zasiedzenie. Istotne jest jedynie, czy łączny okres posiadania przez te podmioty jest wystarczający do zasiedzenia przez Skarb Państwa. Jak wynika zaś z uzasadnienia postanowienia Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2013 roku, sygn. akt IV CSK 672/12,

LEX nr 1360293, zgodnie z art. 176 § 1 k.c. przedsiębiorca energetyczny może doliczyć do swojego (i swoich poprzedników prawnych) okresu posiadania okres posiadania Skarbu Państwa (jako poprzednika w posiadaniu).

Kluczowym zagadnieniem jest ustalenie czy posiadanie było posiadaniem w dobrej czy w złej wierze. Rozważając tę kwestię należy przypomnieć, że dla przyjęcia dobrej lub złej wiary posiadacza decydująca jest chwila objęcia przez niego posiadania nieruchomości, służebności (postanowienie Sądu Najwyższego z 14 października 2015 r., sygn. akt V CSK 5/15, LEX nr 1808044).

Sąd orzekający w niniejszej sprawie uznał, iż do objęcia w posiadanie powyższych urządzeń elektroenergetycznych i ich eksploatacji doszło w złej wierze. Uczestnik nie przedstawił bowiem żadnego dokumentu, np. decyzji lokalizacyjnej, czy pozwolenia na budowę, bądź innego dowodu, z których wynikałoby, że pozostawał w błędnym ale usprawiedliwionym okolicznościami przekonaniu, że przysługiwało mu do tego jakiegokolwiek uprawnienie. Znalazło to również potwierdzenie w zeznaniach wnioskodawcy, który podniósł, iż jego rodzice jako ówcześni właściciele nieruchomości nie wyrażali zgody na posadowienie urządzeń, ani nie przedstawiono im żadnych dokumentów w tym zakresie.

Ponadto, posiadanie było nieprzerwane. Jak przyznali wnioskodawcy od momentu posadowienia urządzeń elektroenergetycznych na ich nieruchomości cały czas są one eksploatowane. Nadto, nie miało miejsce żadne zdarzenie, które spowodowałoby przerwanie biegu terminu zasiedzenia (art. 175 k.c. w zw. z art. 123 k.c.).

W niniejszej sprawie wnioskodawcy nie zaprzeczyli twierdzeniom uczestnika, że linia 400 V została wybudowana w 1973 roku. Wnioskodawca G. P. wręcz przyznał, że linia ta na pewno została wybudowana w latach 70-tych XX wieku, tj. w tym okresie, kiedy właścicielami nieruchomości byli jego rodzice. Rodzice wnioskodawcy w żaden formalny sposób nie sprzeciwili się posadowieniu tej linii na swojej nieruchomości. Bieg zasiedzenia w odniesieniu do w/w linii

rozpoczął się zatem najpóźniej z końcem 1973 r. i upłynął 1 stycznia 2004 r. W dacie upływu terminu tego zasiedzenia posiadaczem linii był (...) Spółka Akcyjna w Ł. i na jej rzecz nastąpiło zasiedzenie.

Od czasu zasiedzenia prawa odpowiadającego treści służebności przesyłu, poprzednicy prawni uczestnika i uczestnik legitymują się prawem (służebnością odpowiadającą treści służebności przesyłu) do korzystania z linii energetycznych niskiego napięcia posadowionych na nieruchomości wnioskodawców nieodpłatnie. Wobec tego Sąd oddalił wniosek o ustanowienie służebności przesyłu.

Na podstawie art. 520 § 2 k.p.c. Sąd zasądził od wnioskodawców na rzecz uczestnika 257 złotych na którą składało się wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 240 złotych zgodnie z § 8 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku

w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz.U. 2013/461) oraz opłat skarbowych od pełnomocnictwa w wysokości 17 złotych.

Na podstawie art. 102 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Sąd postanowił nie obciążać wnioskodawców nieuiszczonymi kosztami sądowymi. Zgodnie z powołanym przepisem,

w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

W niniejszej sprawie wnioskodawcy utrzymują się z niewielkich dochodów, jakie przynosi im prowadzone gospodarstwo rolne. Nadto w niniejszej sprawie wnioskodawcy mogli pozostawać w uzasadnionych okolicznościach sprawy przeświadczeniu o słuszności swego żądania. W orzecznictwie wskazuje się, iż przeświadczenie o słuszności żądania to jedna z okoliczności przemawiających za zastosowaniem przepisu art. 102 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 29 czerwca 2012 r., sygn. akt I CZ 34/12,

LEX nr 1232459, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 11 kwietnia 2014 r., sygn. akt I ACa 9/14, LEX nr 1455540).

W pozostałym zakresie Sąd postanowił, że uczestnicy ponoszą we własnym zakresie koszty związane ze swoim udziałem w sprawie stosownie do przepisu art. 520 § 1 k.p.c.